

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

II-то Обикновено Народно Събрание.

XXII ЗАСЪДАНИЕ ВЪ СРЪДА 30 АПРИЛИЯ 1880 ГОД.

(Начало 1 часъ 20 минути подиръ, пладнѣ подѣ председателството на П. Р. Славейковъ).

Председателъ: Призовавамъ вниманието на г-да депутатитѣ върху списъка, който ще се прочете.

Секр. Золотовъ: (Чете списъка на депутатитѣ.) Завчера на 28 число отсъствувахъ: Христо Стояновъ, Янко Цвѣтановъ, Стоянъ Брънчевъ, Петко Горбановъ, Стаменъ Христовъ, Атанасъ Каракашевъ, Тодоръ Балабановъ, Климентъ Браницкий, Даскалъ Тодоръ: Райчо Каролевъ, Д-ръ Антоновъ, Г. Геровъ, Начевичъ, Атанасъ Костовъ, Андрей Цановъ, Василъ Поповъ, Христо Бръснаровъ, Михалаки Колони, Константинъ Стойловъ.

Председателъ: Спорѣдъ списъка излиза, че отъ 172 депутати, 21 сж касирани, 15 оставатъ празни, 22 отсъствуватъ, присъствуватъ 114; имами вишегласие, и засѣданието може да се объяви за отворено. Има да съобща на Народното Събрание това, което ми е съобщено отъ г-на Министра на вътрешнитѣ дѣла. (Чете:) „Честъ имамъ да ви явя, г-нѣ Председателю, че Негово Височество благоволи съ указъ подѣ № 178 отъ 28 Априлия да назначи избиранieto на допълнителнитѣ избори на представителитѣ, на 18 идущий Май, а окончателно — на 25 Май. Това се явява за знание на Народ. Събрание. Сега ще се чете протоколътъ.

Секр. Золотовъ: (Чете протоколътъ XX засѣдание).

Председателъ: Има ли нѣкои да направятъ бѣлѣжка върху тоя протоколъ?

Тодоровъ: Вѣ защитата за свободата на печата, азъ бѣхъ представилъ два аргумента. Отъ тѣхъ както гледамъ, главниятъ е испуснатъ.

Първиятъ бѣше: какъ може да се приспособява законътъ отъ една деспотическа държава на друга една конституционална? Това го има въ протоколътъ. Вториятъ: какъ може да се приспособява законъ за печата на една държава, дѣто печатътъ не е свободенъ въ друга една държава, дѣто печатътъ е свободенъ; и това е пропуснато въ протокола.

Председателъ: Имамъ да забѣлѣжжъ, че има стенографически протоколи, които ще се печататъ, и тамъ не е пропуснато.

Тодоровъ: Това е най-главниятъ аргументъ, че се приспособява законъ на една държава, дѣто печатътъ не е свободенъ на друга държава, дѣто той е свободенъ.

Председателъ: Азъ пакъ повтарямъ, че първиятъ и вториятъ аргументи се съдържаватъ въ стенографическитѣ протоколи, които ще се и печататъ.

Друго нѣщо има ли да забѣлѣжи нѣкой? (Нѣма). Ще каже, че тѣзи извлѣчения отъ протокиѣ сѣ приети. На дневний редъ е докладътъ на комисията за прошенията.

Докл. Храновъ: Комисията е разгледала 10 или 15 прошения, които има да представи въ Народно Сѣбрание. (Чете:) Прощение отъ Д. Ценова противъ телеграфното управление въ Свищовъ. Въ прощението се говори, че на 24 Окт. 1879 год. Г. Д. Ценовъ въ името на 150 Свищовски граждани телеграфиралъ да поздрави отварянето на Народ. Сѣбрание; но тази депеша била скриена. Квитанция № 60 отъ станцията Свищовска е приложена. Комисията забѣлѣжи въ това, престѣпление противъ 77 членъ на Конституцията и мисли за това прошение да го препроводи на Министерството на Вжтрѣшн. Дѣла за да се испита.

Предсѣдателъ: Приема ли Народно Сѣбрание мнѣнието на комисията, или има да говори нѣкой.

Стефанъ Поповъ: Азъ незная, да ли е противно на 77 членъ на Конституцията; но знаа, че когато въ Свищовъ нѣкой отива за нѣкоя обща работа да депешира нѣщо, че трѣба да се подпише телеграфа му отъ началника; и най-вече, ако нѣкой иска да се оплаче отъ администрацията, пращатъ го при началника; той какъ ще му позволи? За това хората сѣ принудени да пращатъ своите депешни въ Зимничъ и отъ тамъ да ги препровождаатъ. Съ това губи и казната, защото станцията се отказва да приеме депешата. Когато се припомни на Началника на станцията Конституцията, то той казва: „Конституция не познавамъ, азъ имамъ своите инструкции за телеграфа.“ Много таквизи депешни не прие и хората ги носятъ въ Зимничъ.

Стамболовъ: Съгласенъ съмъ да се прати това прошение на Министерството на Вжтрѣшните Дѣла и ако има злоупотребления, да се накажатъ виновните. За допълнение на думите на г-на Попова, можъ да кажъ, че и азъ бѣхъ въ Свищовъ и менъ ми стана нужда да телеграфирамъ на М-вото. Началникътъ на станцията ме праща до окр. Началникъ да ми подпише депешата; азъ му казахъ: покажете ми инструкции, по които сте задължени да постѣпвате така, казахъ, че ще протестирамъ, и тогаватой бѣше принуденъ да приеме моята депеша; така щото, когато малко човѣкъ се попроти, тогава приема депешитѣ; но всичките хора не сѣ така. За това, ако той е правилъ тѣзи злоупотребления, — нека да се накаже.

Предсѣдателъ: Г-нъ предговорившии, депутатъ отъ Разградъ, поменъ, че началникътъ на станцията казалъ, че не познава Конституцията.

Стефанъ Поповъ: Той менъ не е казалъ, но на гражданитѣ, които ходили да даждатъ една телеграма съ 77 подписа; и на тѣхъ казалъ, че не по-

знава Конституцията, защото си ималъ своите предписания. Тѣ искаха причинитѣ, по които се основава, тогава той бѣше принуденъ да приеме телеграмата; но на другитѣ ги не приемаше безъ подписа на началника. —

Сукнаровъ: Така сѣщо и азъ, като се съгласявамъ съ комисията, че трѣба това прошение да се испроводи въ Министерството на Вжтрѣшните Дѣла, за да се испита сѣщностъта на работата, то имамъ да добавя, че и на други мѣста подобни работи се случватъ. Така на пр. Радомирский сѣдъ е велъ всичките турци подъ взаимно порѣчителство и кога дойдѣтъ да се жалуватъ чрѣзъ телеграфътъ до надлежното министерство, началникътъ на станцията не приема никакви депешни. Да се помоли Министерството да се испита и тази работа, и да сѣ зематъ мѣрки за да се отстранятъ такива нередовности за напредъ

Докл. Храновъ: Нѣкой отъ г-да депутатитѣ говорятъ сѣдешкомъ, че депешата, за която е рѣчь, е получена; и, ако е получена, то тука е била скриена. За това, трѣбало тука да се испита, за да не се криятъ депешитѣ, които се отнасятъ до Народното Сѣбрание. Но ще ли можатъ да бѣждѣтъ отпослѣ осигорени депешитѣ и писмата, проводени до частни лица, на пр. за търговия, когато даже Народното Сѣбрание не е сигорно да приеме депешитѣ адресовани до него?

Предсѣдателъ: Азъ недоразумѣхъ, кои депутати даватъ разяснение. —

Докл. Храновъ: Тужъ се чуха гласове отъ депутатитѣ, че е скриена тука, а не въ Свищовъ.

Предсѣдателъ: Има ли да каже нѣкой нѣщо. За да се съобщи на министерството. —

Стамболовъ: Това не е едно нѣщо, като интелпелация, а ще искаме да ни съобщи Министерството, какво е направило.

Предсѣдателъ: Мисля, че този въпросъ още завчера се рѣши, Приема ли Народното Сѣбрание да се препрати това прошение на Министерството? (Приема се). Който не го приема да си дигне ржката? (Никой не дига).

Докл. Храновъ: (Чете). Прощението на жителитѣ отъ село Старопатица и Жизинци: Гено Минковъ, Мишо Цековъ, Пенко Веловъ и Иото Вълчевъ, които се оплакватъ отъ Видинский окр. Началникъ Попова и пристава, които сѣ войска и жандарми, като дошли въ гр. Кула, дѣто ставатъ изборитѣ на 30 Септ. м. год. безъ присѣда ги затваряли, мѣчили и по слѣдствие на това, единъ отъ тѣхъ полуосакатѣлъ. Подиръ това, на 16 Ноемв. сѣдѣтъ ги осѣдилъ на тригодишенъ затворъ.

Комисията мисли да се прочете цѣлото прошение на Народното Сѣбрание.

Председателъ: Желает ли Народно Собрание да го чуе? (Желает).

Докл. Храновъ: (Чете прощението).

Председателъ: Има ли нѣкой да говори върху това прошение?

Т. Станчовъ: Г-да! Подтвърждавамъ всичко това, за което се каза въ това прошение, защото, имахъ като редакторъ, за това извѣстие отъ уважени и честни лица. Това не може да се опише: теглилата и мжкитѣ имъ бѣхъ по-голъми, отъ колкото можеше да си помисли човѣкъ, надминаха даже и Испанската Инквизиция. За това желая да се повдигне въпросъ въ Народното Собрание, строго да се изслѣдва работата. Да са накажатъ строго ония, които извършихъ това дѣло.

Председателъ: Други нѣкой нѣма ли да говори? Какво мисли Народното Собрание за това прошение?

Михайловскій: Трѣба да се препрати въ Министерството на Правосъдието, за да станатъ потрѣбнитѣ распореждания.

Председателъ: Или да се предаде на анкетната комисия. (Гласове: То не е нейна работа). Приема ли Народното Собрание да се препрати въ Министерството на Правосъдието съ намѣрение, да се изслѣдва дѣлото? (Приема се).

Т. Станчовъ: Азъ мисля, че щомъ се повдигна въпроса въ Собранието, извършителитѣ на това дѣло като са извѣстятъ може би да са уклонятъ; защото това не бѣше малка работа. То бѣше едно страшно мжчение, едно непонятно дѣло, което нигдѣ не е ставало по свѣта.

Председателъ: Ще искаме обяснение отъ Министерството на Правосъдието. Приема ли Народното Собрание да се препрати на Министерството на Правосъдието? (Приема се). Който не приема да си дигне ржката. (Никой).

Докл. Храновъ: Прощение на жителитѣ отъ село Касапларъ противъ сѣда Шумненскій, че той (сѣда) билъ отнелъ една градина, която принадлежала на училището имъ за да си я сподѣлятъ председателитѣ на сѣда и нѣкой си Вжлчо Драгишовъ. Комисията се съмнѣва въ това дѣло, и мисли да се предаде просто на Министра на Правосъдието.

Председателъ: Према ли Народното Собрание да се предаде на г-на Министра на Правосъдието? (Приема се). Който не приема да си дигне ржката. (Никой).

Докл. Храновъ: Прощение отъ жителитѣ на градъ Провадия противъ Ив. Кжршовски, за когото молятъ да не се оставя безъ наказание за злоупотрѣбленията му, издирени отъ Я. Геровъ и Н. Сукнаровъ въ врѣме на председателствуванието му въ Провадийскій Сѣдъ. Мнѣнието на комисията е да

се испроводи на Министерството на Правосъдието, за да се испита работата.

Сукнаровъ: Често се е писало по вѣстницитѣ за този Иванъ Кжршовски, и лани азъ бѣхъ боленъ и неможахъ да присѣдствувамъ въ засѣданието на Народното Собрание, когато Министрътъ на Правосъдието се е мжчилъ да го оправдае предъ Народното Собрание. Както се споменж въ прощението г-нъ Геровъ, председателтъ на бивши Варненскій Областенъ Сѣдъ, правилъ ревизия, а азъ правихъ слѣдствие и отъ това слѣдствие както и отъ тая ревизия се оказа, че този човѣкъ е правилъ злоупотрѣбления. Между друго, той е земалъ за всѣко прошение, което се давало на сѣда, по 2 рубли сребърни и дѣ ги е расподѣлилъ, не можи да отговори. Тия пари казваме, че земалъ по устна нѣкаква заповѣдь отъ окр. началникъ. За тѣхъ той, както казахъ, не можа да представи никакъвъ тефтеръ, или смѣтка. Защо този човѣкъ не е даденъ до днесъ подъ сѣдъ? Не зная; желателно е обаче, кога се препрати това прошение на Министерството на Правосъдието, да се заблѣжи, щото часъ по скоро да се даде ходъ на слѣдствието и да се накаже виновникътъ. Не трѣба да останемъ равнодушни къмъ такива престѣпления; защото не ще да имаме никогашъ честни хора и още по малко честни чиновници. Хората са не раждатъ а са отвѣждатъ.

Ст. Поповъ: Подобни злоупотрѣбления имаме и въ Свищовъ, че се е зимало за прошения въ комисията да въздворяването на турски тѣ имуществва, по 2 рубли сребърни за да имъ се улесни работата. Освѣнъ това прибирахъ ги въ стаи и накарвахъ писарчетата да имъ пишатъ прошения и оставахъ една цѣла сала тамъ да си пишатъ прошения, и имъ земахъ повече отъ колкото тѣ можехъ отвѣнъ да се снабдятъ съ прошения. —

П. Станчовъ: Като г-нъ Сукнаровъ споменж, че Кжршовски е ималъ нѣкой недоразимѣния съ Провадийскій Началникъ, то моля да каже, кой Началникъ, защото сега съмъ азъ тамъ Началникъ. (Веселостъ).

Сукнаровъ: Азъ мисляхъ предишния руский Началникъ.

Председателъ: Да се предаде това прошение на Министерството на Правосъдието съ блѣжката на г-на Сукнарова; съгласно ли е на това Народното Собрание? (Съгласно). Който не е на това мнѣние да си дигне ржката. (Никой).

Докл. Храновъ: (Чете). Прощение на жителитѣ отъ градъ Брѣзникъ, съ което просятъ да се устрои въ градътъ имъ околийско управление, ако не окржжно. Двѣ прошения отъ Царибродската околия, Трънскій окржгъ, подъ № 123 и 124 отъ 17 Априлия съ молба да се произведе сето Цари-

бродъ въ градъ, да се устрои едно околийско управление съ единъ околийски началникъ, единъ сѣдия и единъ бирникъ. Комисията мисли да се дадѣтъ тѣзи прошения за разяснение на работата на комисията, която разгледва проекта за територията.

Грънчаровъ: Азъ мисля, че тѣ трѣбало още по напредъ да се проводятъ, защото, комисията може да свърши работата си, а прошенията да ги нѣма предъ видъ.

Пр. Мелетий Софійский: Азъ мисля, че за това не трѣба да се рѣшава; защото, проектътъ самъ има предъ видъ нѣкои желанія, въ които е забѣлжена брѣзничката и Царибродската околия.

Предсѣдателъ: По мое мнѣние, тия свѣдѣния сѣ повече нужни на Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла и не е потрѣбно да се пратятъ на комисията, а на Министерството на Вжтрѣшнитѣ Работи. Приема ли Народното Събрание това мнѣние? (Приема). Който не приема да си дигне ржката. (Никой). Това ще каже, че такива частни прошения, които сѣ касаятъ до раздѣлението на територията, да се испращатъ до Министерството на Вжтрѣшнитѣ Работи. —

Докл. Храновъ: Прошение № 101 14 Апр. 1880 г. отъ 24 души служивши въ Българското опълчение, които знаятъ разни занаяти, молятъ да се приемѣтъ въ флотата, като машинисти и майстори по фабриктѣ на желѣзницитѣ.

Комисията мисли да се обърнѣтъ за това къмъ Военный Министръ.

Предсѣдателъ: Колкото азъ знамъ, тѣ сѣ вече обърнѣли и предложението имъ се вече прие. Военниятъ Министръ имъ казалъ вече да отидатъ въ Русчукъ, дѣто ще се разпоредятъ на работа, но тѣ нѣматъ пари да идѣтъ тамъ. Тѣ молихъ г-на Министра на Вжтрѣшнитѣ Работи и той имъ каза да дадѣтъ прошение въ Народното Събрание, за да имъ се даде помощъ. Такова прошение се готви отъ тѣхъ и за това мисля да се остави да се рѣши това прошение съ другото, което ще подадѣтъ. Приема ли Народното Събрание да се отложи това? (Приема). Който го не приема да си дигне ржката. (Никой).

Докл. Храновъ: Прошението подъ № 54 отъ 8 Апр. отъ Али Бей, емигрантъ, моли да му се даде кжца за живѣние, и 10,000 фр. за да издава единъ вѣстникъ на турски и български.

Комисията оставя това на Народното Събрание да се произнесе, защото, това прошение съставя едно особено исклучение.

Предсѣдателъ: Има ли нѣкой да говори върху този предметъ?

Цановъ: Азъ мисля, че този въпросъ трѣбва да се отложи.

Войв. Цеко Петковъ: За сега не е важно,

може да бѣде важно за по послѣ.

Предсѣдателъ: Азъ бихъ рѣкалъ да се възложи на Министерскитѣ Съвѣтъ. Въ това отношение той по добръ разбира работата, отъ колкото Народното Събрание и може послѣ да ни каже своето мнѣние. Приема ли Народното Събрание да се прати въ Министерскитѣ съвѣтъ? (Приема се). Който не приема да си дигне ржката. (Никой).

Пр. Мелетий Софійский: Азъ бихъ желалъ да се помогне по възможностъ на тая личностъ, ако тя заслужава.

Предсѣдателъ: Министерскитѣ Съвѣтъ знае по добръ отъ насъ.

Докл. Храновъ: Прошението отъ жителитѣ на селото Видрари Орх. окр. оплакватъ се, че колибитѣ „Равинитѣ“ искали да се отдѣлятъ отъ селото, и молятъ да се не допускатъ такива дѣления, че се разрушавало обществото.

Комисията мисли да се препроводи на Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла.

Пр. Мелетий Софійский: Този въпросъ се отнася къмъ нарежданieto на общинитѣ и тамъ ще се рѣши. За това, нѣма що да разискваме тука.

Предсѣдателъ: Да остане безъ послѣдствие. (Гласове: Да остане безъ послѣдствие.)

Цановъ: Азъ не бихъ казалъ да остане безъ послѣдствие, но да се препрати на Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, защото, хора които се оплакватъ, иматъ си причинитѣ.

Тодоровъ: Азъ мисля, че най добръ е да се не земе това въ внимание, а да се остави безъ послѣдствие; защото всѣкий е свободенъ, да се преселява и да си се заселява дѣто ще.

Храновъ: Въпросътъ не е за това, че искатъ да се преселяватъ; тѣ сѣ само колиби, които принадлежатъ на село Вадрари и искатъ да се отдѣлятъ и да съставятъ не зависима община; а видрарцитѣ искатъ да останатъ присѣдинени.

Тодоровъ: Такива случаи да се даватъ на комисията за раздѣлението на територията.

Михайловски й: Това нѣщо принадлежи на общинския законъ и тамъ ще се рѣши че всеки 20 кжци, немогѣтъ да правятъ общини. Общинскитѣ законъ когато ще се приеме, тогази ще се рѣшава и за 1000 и за 2000 общини, които има българското княжество.

Предсѣдателъ: Има двѣ предложения; едно е, да се препрати въ Министерството на Вжтр. Дѣла, а другото е, да се остави безъ послѣдствие. Ще гласоподавами за първото предложение. Приема ли Народното Събрание да се препрати това прошение въ Министерството на Вжтр. Дѣла? (Неприема). Който приема да си дигне ржката. (Никой). Тогава остава безъ послѣдствие.

Докл. Храновъ: Прошение на жител. отъ с. Етрополе Орх. Окр., съ което просятъ да се устрои въ градеца имъ едно околнйско управление; да се проведе една шосейна линия отъ 5—6 часове отъ село Джурово презъ Етропола до Арабаконакъ и друга четири часове линия отъ Етрополе до Златица. Доказва се въ прошенето още какви ползи и улеснения отъ тия пѣтица могли би да произлѣзатъ, както за мѣстното население, така и за правителството.

Комисията мисли да се даде на комисията, която разглежда териториалното раздѣлене на Княжеството.

Митр. Мелетий: Азъ мисля, да се предаде на Министерскій Сѣвътъ. Този въпросъ е многостраненъ и за това, да се даде на Министерския Сѣвътъ, защото и военната властъ има да рѣшава това.

П. Станчовъ: Ние знаемъ, че пѣтицата сж подъ вѣдомството на Министра на Вжтрѣшн. Дѣла. До сега Министерството на Вжтр. Дѣла е zelo пѣкои мѣрки, да съединява съ шосетата единъ мѣстности съ други; а това прошение се отнася повече за пѣтицата, отъ колкото за околии. За това, на мнѣние съмъ да се възложи на Министерството на Вжтрѣшн. Работи.

Брънчовъ: Този пѣтъ да се проведе, то е нѣщо невъзможно; защото цѣла България трѣба да се прекара прѣзъ онѣя планини.

Предсѣдателъ: Има двѣ мнѣния: мнѣнието на комисията за да се препроводи на Министра на Вжтрѣшнитѣ дѣла и мнѣнието на Митрополитъ Мелетий да се препроводи въ Министерскій Сѣвътъ. По напредъ ще гласоподавами за мнѣнието на комисията. Приема ли Народното Сѣбрание да се препрати на Министра на Вжтрѣшнитѣ дѣла? (Приема.) Който не го приема да си дигне ржката. (Никоѣ.)

Докл. Храновъ: Прошение на жит. отъ Орх. Окр., съ което изявяватъ негодование и виждатъ нѣкакъвъ си произволъ въ това, че Орханийската дружина била преименована въ „Тетевенска“. Комисията мисли да се предаде на разглеждане въ Министерскій Сѣвътъ.

Митр. Мелетий: Знамето се освети вече официално и тържественно отъ Негово Височество и предаде се на Тетевенската дружина. За това, тѣзи работи да се повтарятъ въ Сѣбранието, — нѣматъ си мѣсто, но да остане безъ послѣдствие.

П. Станчовъ: Дѣйствително, че малко е обидно за окр. градъ Орхание, защото, като погледнемъ всичкитѣ дружини имена носятъ на околнитѣ градове. Тѣй на пр. Търновска, Шумненска, Ловчанска и др. др. Ние имамъ Орханийскій окръгъ, може би да го имамъ и за напредъ и тѣзи оплаквания на Орханийцитѣ сж твърдѣ справедливи. Азъ не зная,

коя причина е подбудила Военниятъ Министръ или неговитѣ чиновници, да наричатъ дружината Тетевенска, а не Орханийска. За това намирамъ твърдѣ справедливо оплакването на Орханийцитѣ, че дружината не носи името на окр. градъ, дѣто всичкитѣ други дружини носятъ имена на околнитѣ градове.

Кирковъ: Азъ има да кажж, че такова прошение слѣдъ официално освещение на знамето нѣма си никакъ мѣстото защото, ако приемами такива прошения, то ще да каже, че то ще да има единъ демонстративенъ характеръ противъ властѣта. Князѣтъ самъ е вручилъ знамето на дружината и познамъ до колко е справедливо, да искаме да рѣшавами за такова нѣщо; това тѣ трѣбаше по-рано да заявятъ на мѣстото му. За това мисля, да остане това прошение безъ послѣдствия.

Д-ръ Молловъ: Азъ искамъ да отговоря на г-на Станчева, дѣто му се вижда много мъчно, че другитѣ дружини си били присвоили имена на околнитѣ градове. Това не е нѣкоя принадлежностъ, а бѣхъ самоволно така преименовани и не знаемъ, да ли ще останѣтъ тѣзи градове околнитѣ градове по новото териториално раздѣленіе; това нѣма никакво значение и Тетевенцитѣ още преди една година се трудихъ за това, и сполучихъ. Когато Орханийцитѣ цѣла година сж вършили тѣзи работи и немогли нищо да направятъ, — сега пакъ се обръщатъ къмъ Сѣбранието, за да се занимава съ таквизи малки работи. Азъ предлагамъ да остане безъ послѣдствие.

Предсѣдателъ: Прошението е подадено още по напредъ, но остава на Народното Сѣбрание да се произнесе приема ли таквъ нѣщо.

П. Станчовъ: Азъ нѣма да настоявамъ на това, да ли да е Тетевенска или Орханийска, но работа е, че това е въобще прието. Тѣ сж подали прошение не вчера, но е подадено още въ минѣлото Сѣбрание.

Михайловски: Азъ нецѣхъ да говоря, но г-нъ Станчовъ ме принуди. Преименоването на дружинитѣ това е нѣщо случайно и нѣма никакво основание. Въ насъ имамъ сега 31 окрузи и виждами, че на Народното Сѣбрание се прѣдлага да бждѣтъ само 15 окрѣзи, тогази какво ще стане съ названието на дружинитѣ? не ще ли тѣ да смѣстуватъ за това, че нѣма околнитѣ градове, по които да си зиматъ имената? Да ли е дружина Тетевенска, или е Врачанска, това е все едно и не трѣба да се въздига въпросъ за това.

Брънчевъ: Азъ казвамъ цѣлитѣ окръгъ се оплаква, не само Орхание. (Не се чуе.) (Гласове исчерпано е.)

Цановъ: Не разбирамъ причината, защо да се не нарече по името на най-срѣдоточниятъ градъ

на окръга, но да се нарече споредъ името на друго едно мѣсто. Оплакванието има мѣсто, защото жителитѣ отъ окръга не сж имали извѣстие, когато Тетевенцитѣ тайнимъ образомъ направиха препорецъ.

Бършляновъ: До колкото азъ зная въпросътъ: Защо се е нарекла дружината, за което е речъта, Тетевенска, а не Орханйиска, състои въ това и е доста ясенъ. Когато стана предложение да се тури названието на тѣзи дружина бѣше извѣстно на орханйиската община, но тя остана хладнокрѣвна, защото трѣбаше да се харчи за знаме, а градътъ е доста оскуденъ. Тетевенцитѣ обаче хора доста богати и развити повече отъ Орханйичитѣ, освѣтихъ въ поканването да иждивхъ за знамето, за да спечелятъ една честъ за своя градъ и се показавъ по вѣщи въ подобни дѣла, веднага пристѣпихъ да по жертвуватъ една значителна сума за тая цель. Слѣвъ това когато работата се вече свърши, тогава Орханйичитѣ разбрахъ, че они трѣбало да направятъ вече направеното отъ другитѣ. Освѣнъ това ние знаемъ, г-да, че тържественно се освѣти тоя препорецъ и се подаде отъ самия Князь на дружината Тетевенска. Прочее това нѣщо, като минжло и свършено трѣба да остане безпослѣдствие прошенieto на орханйичени.

Бърнчевъ: Негова милость никакъ незнае работата. Тетевенцитѣ не сж обадили нищо; да бѣхъ се искали пари, то въ Орханье петмина може да се намератъ, които да заплатятъ цѣлото знаме. (Гласове исчерпано е.)

Предсѣдателъ: Мене ми се чини, че разискването на тоя въпросъ нѣма полза и за това да го прекратимъ и да рѣшимъ дали да го оставимъ безпослѣдствие, или да го пратимъ на министерски Съвѣтъ. (Гласове: безъ послѣдствие.)

П. Станчовъ: Азъ мисля, че Народ. Събрание не е рѣшавало, какво наименование да носятъ дружинитѣ у насъ и за това и не може да рѣши да остане това безпослѣдствие. Азъ съмъ на мнѣние да се възложи на министерски съвѣтъ.

Доклад. Храновъ: Мнѣнието на комисията е да се възложи на министерски съвѣтъ.

Предсѣдателъ: Приема ли Народ. Събрание да се възложи на министерски съвѣтъ. (Приема.) Който не приема да си дигне ржката. (Малцина дигнаха:) ще се препрати на министерски съвѣтъ.

Докл. Храновъ: Прошение отъ Габровски табашки еснафъ подъ № 23, отъ 1-й Априлия, съ което просятъ да имъ се позволи да продължаватъ да работятъ занаятътъ си по сѣщитъ обичай, каквото сж имали до сега. Защото Габровски окръгъ, на основание на полиц. правила за чистотията и общ. здравие, утвърдени отъ Н. В. Князи, съ указъ поъ № 151, имъ запретилъ, съгласно съ

8, 9, 12 и 13 статии отъ речен. правила, да не топхъ и перхъ кожитѣ си въ близкитѣ мѣста на рѣката край града Тѣзи мѣрки се намѣрватъ невъзможни, за което излагатъ разни причини, явени тоже предъ Тър. Губернаторъ. Комисията мисли, да се остави безпослѣдствие, защото има указъ за да бѣхъ вънъ отъ града и вътрѣ въ града, разбира се, че ще бѣде врѣдително за здравieto на жителитѣ.

П. Станчовъ: Г-нъ докладчикъ казва: "безпослѣдствие"; но той може да е пропуснжлъ нѣкоя забѣлѣжка. Той казва, че оплакването отъ Габровцитѣ е подписано отъ цѣлия табашки еснафъ; и тѣй показватъ много причини, именно казватъ, че ако топхъ кожи вънъ отъ градътъ, то нѣматъ удобни средства да упазятъ завлечението отъ водата на стоката имъ, отъ тѣзи и други причини да имъ се позволи да си перхъ кожитѣ по край градътъ. Дѣйствително, полицейскитѣ правила трѣба да се изпълняватъ, но има други причини умѣстни, за които Събранието нѣма дълго врѣме да ги разисква и за това предлагамъ да се възложи това прошение на министра на вътрешнитѣ работи, толковъ по вече, че министерството има достаточни извѣстия за тѣзи работи.

Стамболовъ: Да се остави на Габровската община. Въ турско време, когато се даде заповѣдъ да се вадятъ гробищата вънъ отъ града Габрово, тогава женитѣ на Габровцитѣ ходиха чакъ въ Цариградъ да се оплакватъ и искаха да имъ останхъ гробищата въ градътъ. (Веселостъ.)

Михайловскій: Габрово е най нечистия и най смърдливия градъ и то отъ тѣзи табакхани. Азъ мисля, че нашиятъ медицински съвѣтъ никога нѣма да се съгласи да има тѣзи табакхани. Ако нѣкой минува презъ Габрово, то трѣба да си държи носътъ. Отъ тѣзи нечистоти може да страдае здравieto и да излѣхътъ епидимически болѣсти. Цѣло Габрово е само една улица отъ самъ кѣщи и отъ татѣкъ кѣщи подъ кѣшитѣ има ямъ, която смърди, щото, трѣба човѣкъ да си стиска носа когато върви.

Д-ръ Молловъ: По поводъ на прошенieto, ще направя нѣколко бѣлѣжки, именно, че тѣзи мѣрки не сж касаятъ само за Габрово, но и за другитѣ градове, кѣдѣто има табаци. Тѣй н. п. Шуменъ тамъ намѣрихъ хората сгодни да се пренесхъ вънъ отъ града и тамъ да работхъ, турятъ си тамъ хора, да вардхъ и си живѣятъ въ Шуменъ. На ония Габровци, които работятъ кожи, може да имъ харесва миризмата на кожитѣ, но на другитѣ жители, които не сж занимаватъ съ тоя занаятъ, тѣ неможхъ да живѣятъ вътрѣ и трѣба да бѣгатъ отъ тамъ. Освѣнъ това, познато е че въ ония фамилии, които сж принудени да живѣятъ близо до тѣзи табаци, тѣхнитѣ дѣца мрхъ повече, отъ колкото на другитѣ,

които сж по далечъ. Отъ това се види, че това вреди на здравieto. Така е въ всичкитѣ мѣста въ Европа; защо да не можѣтъ жителитѣ на Габрово да си перѣтъ по долѣ кожитѣ? Азъ отъ частни сведения и самъ видѣхъ че е твърдѣ сгодно за тая работа мѣсто долѣ отъ града, тѣй можѣтъ да си направятъ една вада и тогава водата нѣма да имъ занася кожитѣ. Азъ съмъ на мнѣние да се остави безъ секакво внимание; а колкото за предложението на г-на Стамболова да се предава на общината, то азъ несъмъ съгласенъ, защото тамъ може да има по вече отъ 200 табаци и общината може да го рѣши по тѣхната воля.

Райчо Попповъ: Азъ живѣя въ Габрово. Наистина нечистотията произлиза отъ табаканитѣ, но тѣзи табакани, като се преместятъ, не ли сжщитѣ жители трѣба пакъ да идѣтъ да се преместватъ? тѣ сж сега отдѣлени стоятъ при рѣката; тамъ сж сами самички, и нѣма други занаятчи, освенъ табакитѣ. Азъ мисля, ако имъ се отстъпи мѣсто и да имъ се даде единъ срокъ не по малко за нѣколко години, то тѣ тогава можѣтъ да се преместѣтъ; но сега немѣятъ вода никому: водата тече отъ горѣ, а тѣ сж отъ доле на градътъ, и всички сж поместени въ една махала. Азъ мисля, че не трѣба да затруднимъ на тия хора тѣхната работа, защото тѣ се занимаватъ съ една индустрия, на която капиталътъ не е голѣмъ. Нѣкой отъ тѣхъ работи само съ 1000 или 5000 гроша, и тѣ си плащатъ свойтѣ данъци, и за това, не трѣба да ги обидимъ, защото това ще бѣде убийствено за тѣзи хора. Тѣ не сж 100 или 200 души, но има повече отъ 500 — 600 души, и въ тѣзи махали, гдѣто тѣ живѣятъ, нѣма другъ да живѣе. Народ. Събрание да по обърне внимание къмъ тѣзи нещастни хора, защото нѣкои сж безъ капиталъ и се прехраняватъ заедно съ фамилитѣ си отъ този занаятъ, и го вършатъ до самитѣ си кѣщици, и ако този занаятъ е смърдливъ, то той е за онѣзи хора, които го вършатъ (засжщитѣ занаятчи) за това моля да не остане това прошение безъ внимание.

П. Станчовъ: Появи се друго предложение, да остане безъ послѣдствие; за това зехъ дума да кажа, че тука има оплакване отъ цѣлния еснафъ отъ 200 души. (Единъ гласъ отъ 800 души.) До колкото зная азъ отъ прошениято, габровскій общинскій съвѣтъ е пристѣпилъ до изпълнението на правителственитѣ заповѣди, ако пакъ пристѣпимъ да разгледѣми прошениято, то ще каже да породимъ едно стѣлкновение между еснафа и между габровската община, именно, за което се оплаквали до Търновскій губернаторъ, което оплакване още не е разгледано. Г-нъ Михайловскій казва, че смърдѣло въ Габрово, и че трѣбало да се пази чистота; азъ

разбирамъ, но тогава трѣба да се планира всичкитѣ градъ. Трѣба ли да съсинемъ единъ цѣлъ еснафъ? Тия хора не сж въ състояние, и ако да се изгонятъ вънъ отъ града, ще бѣде убийствено за тѣхъ. Трѣба да се съобразимъ съ това, че не трѣба да принесемъ вреда на толкова стотини семейства, за това предлагамъ да се проводи това прошение на Министерството на вътрѣшнитѣ дѣла, да се изучи тѣзи работа, за да не страда нито една, нито друга страна, защото та го оставимъ безъ безпослѣдствие, не е прилично. Тѣзи хора се оплакватъ до насъ и министерството да го рѣши въ единъ смисълъ да не страдатъ така.

А. Цанновъ: Трѣба наистина да се гледа чистотията, но ако тѣзи табаци, както каза г-нъ предговорившии, сж отдѣлени и по доло отъ града, то азъ не виждамъ никоя причина да се премѣстватъ; защото, ако тѣ се премѣстятъ въ новата частъ съ своитѣ семейства, то пакъ ще се иска да се преместватъ. Азъ съмъ съгласенъ съ г-на Станчова да се възложи на министерството. Ако е нужно да се полагатъ полицейскитѣ постановления за чистота то тѣ трѣба да сж препорѣчатъ на самитѣ полиции, защото, когато човѣкъ глѣда предъ полицията или задъ полицията тамъ въобще е най-нечистото мѣсто.

Бурмовъ: Речъта е за Габрово, отъ което мѣсто съмъ азъ и зная нѣкакъ по точно работата, която се отнася до тѣзи табаци. Тѣ ги има на всѣкъде, не само на едно мѣсто или въ една махала, и въ тѣзи махали дѣто сж по вече има и други жители, които не се занимаватъ съ тоя занаятъ. Има махала дѣто 50 кѣщи се занимаватъ съ други работи и 1 или 2 работятъ кожи. Дѣйствително да предположимъ, че въ една и сѣща махала се намиратъ всичкитѣ табаци и ако тѣ не чувствуватъ поврѣда, която произлиза за тѣхнитѣ семейства, то не ще рѣче че правителството трѣба да ги остави безъ внимание, защото ако се породѣ болестъ, ти отъ нея страдатъ и другитѣ и ако се дадѣтъ такива приказания за чистотата, то е само въ тѣхнитѣ интересъ. Истина, да накараме, да се прѣместятъ тѣзи табакани на други мѣста на веднажъ, то ще бѣде за тѣхъ разорително; но да имъ се даде извѣстенъ срокъ, щото да можѣтъ да си направѣтъ табакани вънъ отъ града, дѣто никой да не живѣе. Работницитѣ ще си отидѣтъ вечеръ у дома, дѣто ще си облечѣтъ чисти дрѣхы, и ще си бѣдѣтъ съ фамилитѣ въ чистота и не ще да има никоя зараза. Да се препорѣчи на министерството, като се прѣместятъ тѣзи табакани вънъ отъ града, тогава да имъ се даде извѣстенъ срокъ за да можѣтъ безъ повреда да си направятъ нови здания и това ще бѣде въ собственитѣ тѣхенъ интересъ, както и на съжителитѣ имъ.

Д-ръ Молловъ: Имамъ да кажа, че тѣ по-

дали същото прошение въ министерството на вътрешнитѣ дѣла и отъ тамъ сѣ зети вече мѣрки, именно, въ тѣзи махали, които сѣ по долѣ отъ рѣката и дѣто други не живѣятъ да останѣтъ временно тамъ; но които живѣятъ въ срѣдѣ града по горѣ, тѣ да се прѣнесѣтъ. Дати сѣ имъ 6 мѣсечни срокъ; но тѣ не направиха нищо.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Народ. Събрание да слуша още разискването, върху този предметъ (Гласове не желаетъ.) Има мнѣние на комисията да остане безъ послѣдствие това прошение и друго е да се проводи на министерството на вътрешнитѣ работи. Приема ли Народ. Събрание да остане безъ послѣдствие това прошение (Не приема.) Който го приема да си дигне ржката (Малцина дигнахъ.) Тогазъ остава второто предложение, нѣма нужда да се вотира; трѣба да се прати на министерството на вътрешнитѣ дѣла. Сега има 5 минути распускъ и послѣ има да се чете законопроектъ. (Послѣ распускъ.)

Предсѣдателъ: Помни Народ. Събрание че се състави вече една комисия за да направѣ единъ проектъ по въпроса на опълченцитѣ. Тая комисия си свърши работата и поднесе днесъ своятъ проектъ въ Народ. Събрание, който ще бѣде печатанъ до довечера и ще се раздаде на депутатитѣ за да може всѣки да го чете. Послѣ трѣба да се назначи единъ день за да се разиска този проектъ. Сега тѣзи комисия, като представя проекта си, питамъ Народ. Събрание: желаетъ ли да се чете (Гласове желаетъ.) Нѣма да се вотира сега, но само за внасяние ще се чете.

Докл. Пановъ: Г-да представители! както вече извѣстно въ едно отъ миналитѣ засѣдания се подигна въпросътъ за опълченцитѣ т. е. за хора такива, които зели участие въ войната, която се тѣж славно свърши, и слѣдствие на което бѣше нашето освобождение. Народ. Събрание прие това предложение съ голѣмо удоволствие и съ голѣмо желание, да нареди и подобри нѣкакъси положението на тѣзи хора. Слѣдъ дебатитѣ, които се направиха, Народ. Събрание намѣри за добро да избере една комисия, която да размисли какъ и по какъвъ начинъ да се помогне на тѣзи хора. Петчленната комисия, която се избра, слѣдъ дългитѣ си размисления, намери да състави единъ проектъ за тѣхното подобрене. Сякаш отъ Народ. Събрание ще зависи за временно ли ще приеме този законъ или за постоянно; разбира се, че временно ще бѣде. Тоя законопроектъ се дѣли на 6 глави и съдържава въ себе си 17 членове, който имамъ честь да го прочетѣ въ Народното Събрание (Чете го.)

ПРОЕКТЪ

за подобрене положението на бѣднитѣ български опълченци и въстанници и на семействата на умрѣлитѣ и зачинѣлитѣ отъ тѣхъ.

Глава първа.

Кой е опълченецъ или въстанникъ?

1. Опълченецъ е всѣки, който, безъ разлика на народностъ, е воювалъ доброволно прѣзъ послѣдната Руско-турска война; а въстанникъ — който тоже доброволно е участвувалъ въ разни врѣмена въ народнитѣ движения съ цѣль за освобождението на България.

Глава втора.

Дѣление на опълченцитѣ и въстанницитѣ.

2. Опълченцитѣ и въстанницитѣ се дѣлятъ на двѣ категории: на способни за работа и неспособни за такава.

а) Способенъ за работа се счита онзи, който тѣлесно и душевно е здравъ и може съ трудътъ си да се прехранва; а

б) Неспособенъ за работа е онзи, който тѣлесно или душевно е поврѣденъ и не може да се прехранва съ трудътъ си.

Глава трета.

Опредѣление помощта на способнитѣ и неспособни за работа опълченци и въстанници.

3. Способния за работа опълченецъ или въстанникъ, който е за държавна служба и я желаетъ, да се предпочита прѣдъ другитѣ и да му се дава съответствено съ неговата способностъ, или на мѣсто служба да му се дава опредѣлено количество земя (50 дююма) на обработване за прехрана, която земя ще му покаже, споредъ съображенieto си, правителството, като му се даде при това веднажъ за всѣкога триста (300) фр. на обзаведение отъ държавната каса; а ако опълченецътъ или въстанникътъ си има своя собственна земя и се докаже, че нѣма съ какво да я обработва, и нему да се отпусне същата парична помощъ отъ 300 фр. на обзаведение.

4. Никой нѣма право да продава или залага добитата по тоя начинъ земя; тя ще преминава наследствено по правата въходяща и нисходяща линия, т. е. на неговитѣ: родители, жена, дѣца, а още и на маловъзрастнитѣ му братя и сестри.

Ако пакъ родителитѣ на въстанникътъ или опълченецътъ сѣ умрѣли и нѣма дѣца, маловъзрастни братя и сестри (чл. 5), и жена му встъпи слѣдъ смъртта му въ вторий бракъ, дадената земя ще остане държавна.

5. На неспособния за работа опълченецъ или въстанникъ да се дава ежегодно по двѣстѣ и четридесетъ (240) фр. съдържанне пожизнено.

Слѣдъ смъртта на такъвъ тая помощъ да се дава на жената му, дѣцата му и на родителитѣ му, маловъзрастнитѣ братя и сестри, ако послѣднитѣ ги има и ако той имъ е билъ единствения поддържателъ. Ако ли пакъ той не е билъ тѣхенъ поддържателъ, тогава да се дава тая помощъ само на неговата вдовица, жена и дѣца (ако е билъ ожененъ до издаването на тоя законъ.)

6. Опредѣлената за неспособния опълченецъ или въстанникъ помощъ ще се продължава слѣдъ смъртта му: а) на семейството му (жена, дѣца) докѣтѣ вдовицата приеме

вторий бракъ, или докль единъ мъжки членъ отъ това семейство стане на 18 год. и се види, че е способенъ да го поддържа; б) за маловъзрастнитъ му братя и сестри — докль постария имъ братъ стане способенъ да ги поддържа; в) ако той има само маловъзрастни дъщери и сестри — до 21-та имъ година, въ случай, че по-рано се неомженатъ; и г) за родителитъ му — до смъртъ!

7. Войводата или предводителътъ на въстаницитъ се ползува до смъртъта си двойно съ помощта опредѣленъ въ тоя законъ за способнитъ или неспособни за работа опълченци и въстаници, на която категория и да принадлежатъ; а слѣдъ смъртъта му, ако той е получавалъ парична помощъ, неговитъ наследници (чл. 5) ще получаватъ само половината отъ нея.

8. Дѣцата на опълченцитъ и въстаницитъ въобще да се предпочитатъ прѣдъ другитъ като стипендисти, какво въ мѣстнитъ училища въ Княжеството, така и вънъ отъ него.

Глава четвърта.

Загуба на помощта

9. Опълченецътъ или въстаникътъ и всѣки, който получава помощъ по тоя законъ, губи си правото въ нея, ако се осъди на затворъ повече отъ 6 мѣсеци за криминално престѣпление; вдовицата пакъ и другата женска челядь си губятъ правото и тогава, ако би се впуснели въ безправственъ животъ.

10. Опълченецътъ или въстаникътъ си губи правото на помощъ заедно съ семейството си, ако, безъ разрѣшение на правителството, се пресели въ чужда земя.

11. Ако се предаде на пиянство и распитиеленъ животъ, и не употребява помощта за нуждитъ на семейството си, тогава тая помощъ да се не дава нему лично, а на най-стария слѣдъ него въ семейството му, който се задължава да я употребява правилно за поддържката на това семейство.

12. За да изгуби нѣкой правата си, предвидени въ тоя законъ, рѣшаватъ обикновенитъ сѣдилища по заявлението отъ надлежната власть.

Глава пета.

Доказателства за право на помощта.

13. Всѣки, който има право и иска да се ползува отъ правата предвидени въ тоя законъ, трѣба да представи въ министерството на вътрѣшнитъ работи непосредствено или чрѣзъ мѣстнитъ власти слѣднитъ документи:

А. Опълченецътъ: —

а) Свидѣтелство отъ дружината, въ която е служилъ, или билетъ отъ болницата, въ която се е лѣкувалъ.

Забѣлжка. Ако нѣма нито едното, нито другото по доказани независящи отъ него обстоятелства, дълженъ е да представи свидѣтелство направено отъ драма вече припознати опълченци и потвърдено отъ мѣстната общинска власть, което свидѣтелство да показва, че дѣйствително той е опълченецъ.

Въ случай на лъжовно засвидѣтелствувание, лже-свидѣтелитъ освѣтъ гдѣто сж длъжни да възвѣрнатъ неправедно дадената помощъ, нъ се лишаватъ и отъ своитъ права по тоя законъ.

б) Свидѣтелство отъ общината, на която принадлежи, че дѣйствително се пуждае отъ помощъ; жененъ ли е или не; на колко е години; поведението му, занятието му; грамотенъ ли е или не; колко и какви дѣца има, тѣхната възраст.

Б. Въстаникътъ: —

Свидѣтелство отъ войводата си или отъ общината, въ която живѣе, или която го знае, че дѣйствително е зпмалъ участие въ нѣкое въстание, както и всичко забѣлжено въ чл. 13, б.)

14. Семействата на убититъ, обесенитъ и умрѣлитъ опълченци и въстаници, ако желаятъ да се ползуватъ съ правата предвидени въ тоя законъ, трѣба тоже да представятъ всички свидѣтелства изискуеми отъ чл. 13-й, изъ които ясно да се види, че погнѣжитъ дѣйствително сж участвували въ народнитъ движения.

15. Всички горѣказани свидѣтелства и документи ще се издаватъ безплатно отъ общинитъ, които и ще отговарятъ за тѣхъ.

Глава шеста.

Отъ гдѣ и какъ ще се получава помощта.

16. Лицата, които иматъ право да се ползуватъ съ парична помощъ, предвидена въ тоя законъ, ще я получаватъ отъ мѣстнитъ ковчежничества въ три-мѣсеченъ срокъ.

17. Тоя законъ влиза въ сила, слѣдъ като се подпише отъ Княза, и дѣствува отъ денѣтъ на публикуванieto му чрѣзъ „Държавний Вѣстникъ“.

Стамболовъ: Едно недоумѣние имамъ да предложа за да рѣши Народното Събрание. Ние избрахме една комисия, която да направи законъ; тя го представи. Сега този законо-проектъ ще ли го разискваме въ Народното Събрание или ще го повѣримъ пакъ на нѣколко хора да го разгледатъ. Ако за правителственитъ проекти и за проектитъ, които сж внесени отъ частни лица, се избере особна комисия да ги разглежда, тѣй сжщо ми се чини, че трѣба да стане и за този законо-проектъ двама или трима души да го прегледатъ.

П. Станчовъ: Предложението на г-на Стамболова, като искава недоумѣние, е неумѣстно. Азъ имамъ да кажа това, че Народното Събрание подигна този въпросъ за опълченцитъ, и едногласно рѣши да се избере комисия, която да прѣдстави проектъ за подобрене положението на опълченцитъ. Този проектъ се изработи отъ комисията, сир. отъ комисия, която избра цѣлото Народно Събрание. Сега да изберемъ втора една комисия, която да прегледа що е изработила нашата комисия, това не е практично. Друго нѣщо е, когато се предлага единъ проектъ отъ Министерството или когато се внесе проектъ отъ $\frac{1}{4}$ часть на присѣтствующитъ членове на Събранието; тогази трѣба да се избере една комисия да го прегледа. А съвсѣмъ другъ е този случай, който ни сега предлежи. За това, не трѣба нищо друго освѣтъ да опредѣлимъ единъ денъ, кога ще го разглеждаме.

Наумовъ: Само това ще да кажа, че законо-проектътъ е напечатанъ, и ще се раздаде на представителитъ. Всѣки ще го разгледа и може да направи върху него забѣлжки въ засѣданието; тогава не е нужно да се избира комисия, само остава да се прочете членъ по членъ въ Народното Събрание.

А. Цановъ: Азъ не знамъ, да ли е приело

Събранието този проект въ цялостта му за разискване; това трѣба да стане първо:

П. Станчовъ: Ние при отварянето на Събранието знаехми, че ще има нужда отъ единъ правилникъ за вътрѣшнитѣ работи. Какъ направихми тогазъ? Комисията изработи проектъ за правилника, и докладчикътъ го представи въ Народното Събрание. Ние пристъпихми къмъ разглеждане докладътъ на комисията; тъй щото проектътъ, който е изработила сега тази комисия, разбирами, въ единъ видъ като докладъ на комисията. Заради туй да се опредѣли день кога ще пристѣпимъ къмъ разглеждане членъ по членъ на този законо-проектъ.

Бръшляновъ: Има единъ въпросъ върху който ако обърнемъ малко внимание, ще ни се разясни работата. Ние избрахми по напредъ една комисия, която ще направи за закона по териториалното раздѣление докладъ за Народното Събрание; и ако помните, рѣши се тогазъ да се напечата или поне да се литографира този докладъ, и тогава ще се внесе въ Народ. Събрание, за да се разисква. Докладътъ на тази комисия, ако се предаде на една друга комисия за проучване, тогава съмъ съгласенъ и въ тоя случай да се предаде този напечатанъ докладъ на нова комисия. Азъ считамъ това, че не е въ пълна смисълъ само проектъ, защото Събранието разисква въпросътъ широко. Заради туй като считамъ представеното чрезъ нашия рапортъоръ и като докладъ, тогазъ не разбирамъ, защо да се избира втора комисия. Другата комисия вѣроятно може да искастри този проектъ и да направи чрезъ него другъ; нѣ тогазъ ще трѣба да изберемъ друга трета комисия, та па тя да разглежда и искаструва проекта на втората. А така не може да се работи.

Предсѣдателъ: Какъ мисли Нар. Събрание, да се приеме този проектъ като внесенъ, и когато се опредѣли день да го разглеждами и тогазъ да се разисква членъ по членъ въ Собранието и да го вотираме, или предварително да се назначи една комисия. (Гласове: Комисия не трѣба). Ще каже, че по-скоро да се раздадѣтъ екземпляритѣ за да се изучи проектътъ и да се назначи единъ день, кога ще го вотираме. Приема ли Нар. Събрание това? (Приема) Който го не приема да си дигне ржката. (Никой не дигна). Ако иска Нар. Събрание можели да назначимъ денъ. Азъ мисля да се раздаде утрѣ, а у други день да се пристѣпимъ къмъ разискване. Достаточнo ли е единъ день за изучаване? (Гласове: Достаточнo). Тогава може да се тури на дневний редъ въ петъкъ. Сега има единъ другъ законо-проектъ за общинитѣ.

Митроп. Мелетий: Преди нѣколко дена стана дума за бюджетарната комисия, която иска работа, и тогава се каза, че този въпросъ зависи отъ други законо-проекти. Азъ мисля, че рѣшение за

бюджета зависи отъ териториалното раздѣление, и за това считамъ за нужно да се разгледа този законо-проектъ най-напредъ, а послѣ да се пристѣпимъ къмъ разглеждане на общинскитѣ законъ.

Бръшляновъ: Негово Високо Преосвещенство е на това мнѣние, щото щомъ като се внесе общинския проектъ, то веднага ще се и разглежда; но азъ не мисля така. Ако се внесе нѣкой законо-проектъ, то той ще чака до когато му дойде редътъ за да се разглежда; за това, може да се внесе и сега, а ще се прочете и приеме, когато му дойде редътъ.

Предсѣдателъ: Тогази не обича ли г-нъ депутатъ да прогласи за внесенъ този законо-проектъ, който е подписанъ отъ една четвърта часть на присѣствуващитѣ депутати? Желаетъ ли Пар. Събрание да се прочете сега при внасянето му или ще се прочете, когато му дойде редътъ?

Митр. Мелетий: Азъ мисля, че правителството трѣба да яви, има ли да ни представи свой проектъ за общинитѣ или отстъпва това право на частнитѣ предложители.

Министръ Цанковъ: Правителството не е приготвило общински законъ; проекти отъ частни лица, както и азъ съмъ приготвилъ единъ проектъ, и менъ се струва, че заради него е приказска. (Предсѣдателъ: Да). Азъ непостоянствувамъ да дойде днесъ на редъ, може да дойде и другъ пхтъ, ако рѣши Народ. Събрание. Но отъ правителството нѣма приготвенъ никой проектъ.

Михайловскій: Този проектъ е вече напечатанъ отъ една недѣля, и всинца сми го чели по нѣколко пхти. Заради туй, мисля, че трѣба да се назначи комисия за да направи докладъ зарадъ него, а да се чете, това не трѣба, защото въ ржцѣте е на всинца ни тука.

Стамболовъ: Щомъ е подписанъ този законъ, отъ 38 души т. е. отъ $\frac{1}{4}$ на присѣствуващитѣ депутати, то трѣба да се прочете въ Нар. Събрание, и послѣ ще се рѣши; сега ли ще се разгледа или ще се отложи за поподиръ до идущата сессия. Заради туй, мене ми се струва, че ако за други законо-проекти пазиме мѣра и редъ, трѣба да пазимъ и зарадъ този. Заради туй, депутатъ, който внесе законо-проектъ, трѣба да го прочете отъ трибуната.

Бурмовъ: Като е рѣчъ за общинскитѣ законо-проекти, всѣки знае, че въ двѣтѣ Княжески слова, съ които се отворихъ Събранието, се поменува законо-проектъ за раздѣление на територията и за общинското управление. Желая да зная намиратъ ли се готови тѣзи законо-проекти въ Правителството?

Министръ Цанковъ: Г-нъ Бурмовъ каза, че се поменуватъ тѣзи законо-проекти въ Княжескитѣ слова че ще се предложатъ. То, дали ще се предложатъ, зависи отъ сегашното Министерство; но до

колкото зная, сегашното Министерство, и двата общински закони, които се намърихъ въ управлението, не е одобрило да се внесатъ и нѣма да се внесатъ. Онѣзи проекти, които сж одобрени отъ сегашното Министерство, ще се внесатъ. Сега, споредъ Конституцията, като има право сѣки депутатъ да приготви нѣкой законо-проектъ, и азъ, като депутатъ, го приготвихъ и го внасямъ. Ако има и другъ, който да е приготвилъ нѣкой проектъ, тоже може да го внесе. Тоя проектъ е напечатанъ съ мои частни разноси, а не съ разноси на Народното Събрание. (Гласове: Благодаримъ),

Председателъ: Другитъ два сж напечатани съ правителствени разноси.

Расолковъ: Отъ бюрото се раздадохъ за разглеждане два законопроекта и за единъ отъ тѣхъ се назначи комисия, която да го изучи. Въобще е прието, че проектитъ, внесени отъ Министерството, се подписватъ отъ главата на държавата. Азъ ще прочета 109 членъ на конституцията (чете първий пунктъ.) Вторий пунктъ казва; че законо-проекти могатъ да се внасятъ и отъ частни лица, ако сж подписани отъ $\frac{1}{4}$ часть на присъствающитъ депутати. Ние въ тѣзи два законо-проекти не виждами никакви подписи. Сега слушамъ, че единъ е подписанъ отъ една четвърта часть на членоветъ на Нард. Събрание. Но за първиятъ не зная, да ли този законопроектъ е отъ частно лице или е отъ правителството.

Председателъ: Имамъ да забѣлѣжа на предговорившия, че или непомни или не е билъ тука, когато се внесе предишния законопроектъ отъ страна на Министра, и когато г-нъ Министръ заяви, че по заповѣдъ на Негово Височество, внася този проектъ. А този, вториятъ проектъ, е частенъ и попада подъ вториятъ случай т. е. онъ е подписанъ отъ $\frac{1}{4}$ часть на присъствающитъ членове на Народното Събрание.

Бурмовъ: По поводъ на това, което забѣлѣжи г-нъ Расолковъ, имамъ да кажа, че не е достатъчно едно заявление отъ страна на Министра, че по княжеска заповѣдъ се внася единъ проектъ, но че трѣба този сжщия проектъ да носи нѣкакъвъ признакъ, че е дѣйствително внесенъ по заповѣдъ отъ главата на държавата. До колкото съмъ азъ видѣлъ законо-проекти, които се внасятъ въ другитъ камари, иматъ горѣ заглавие, че еди кой законо-проектъ се внася по слѣдующий указъ н. п. „Ние Александъръ I-й по Божия милость и волята Народна Князь на България, постановихми и постановяваме да се внесе слѣдующиятъ законо-проектъ въ Нар. Събрание.“ Тази форма е приета и въ другитъ конституционални държави. Ако обича Нар. Събрание да слѣдва реда, който сжществува въ другитъ държави, мисля, и тука тази форма да се приеме; тогава не ще има никакво

съмнѣние да ли наистина е одобренъ еди кой законо-проектъ отъ Негово Височество Княза. Друго нѣщо имамъ да забѣлѣжа по поводъ на законо-проекта за общинитъ. Понеже, като казва г-нъ председателъ, че законопроекта за общинитъ има два и ще се печататъ по распорѣждане на Министерството, то азъ мисля прѣди да се разглежда единъ законо-проектъ, който се внесе отъ $\frac{1}{4}$ часть отъ присъствающитъ, добръ е да се почака да се напечататъ и другитъ два законо-проекти, тъй щото ако се избере комисия да земе и третитъ за разглеждане, и отъ тѣхъ, който е подобъръ, да направи върху него докладъ; защото, иначе ще остане безъ внимание онова, което се съдържа въ другитъ два законо-проекти, които се поменаватъ въ Княжеското слово, че ще се представятъ отъ бившето Министерство.

Иконом. П. Тодоръ: Тукъ дебатата е за проектъ, който е подписанъ отъ $\frac{1}{4}$ отъ присъствающитъ депутати, а не е дума върху законопроектитъ, които внасятъ Министритъ. Този законопроектъ, който е подписанъ отъ $\frac{1}{4}$ часть, е внесенъ споредъ редътъ, който е писанъ въ Конституцията. Прѣди да се избере комисията, трѣба да се прегледа тозъ проектъ, защото, така е редътъ въ Събранията. Но нѣкои казватъ, че този законопроектъ още не е цѣлъ, и че има да му се приложи още една четвърта часть за да стане цѣлъ, тъй щото, ако се приеме тъй, не зная, до колко ще бѣде редовно. Не трѣбали да се почака да се довърши и другата часть и послѣ да се напечата и раздаде? Трѣбали сега да се разгледа, или въ идущата сессия? Ако е необходимъ, тогазъ ще се избере комисия; но ако Нар. Събрание мисли, че трѣба подълго и по широко прегледвание, тогазъ оставатъ още 4 мѣсеци до идущата сессия, и тогава може да се разгледа. Въ тоя послѣденъ случай, ако се отлага, нѣма нужда да се избира сега комисия.

Бръшляновъ: Драго ми е, като се показва г-нъ Бурмовъ, толкозъ жаркъ поддржатель на всичкитъ формалности изискуеми при внасянето на проектитъ. Но имамъ честь да забѣлѣжъ на господство му че всичко; което желае, е станало. Негово Височество въ тронната рѣчь спомена, че правителството му ще внесе проектъ за териториалното раздѣление на княжеството, и всички помнимъ, че г-нъ министръ, като внесе законопроекта, предварително каза, че го внася по заповѣдъ на Негово Височество. Затога, не трѣба да се отнася ми тъй легкомисленно къмъ тоя въпросъ; Ние имаме довѣрие въ Министра, и вѣрваме, че се не внася този законопроектъ безъ дозволения на Негово Височество. А като мисля, че формалността е пълна, считамъ че въпросътъ, който е подигнатъ отъ г-на Бурмова, е неумѣстенъ.

П. Станчовъ: Азъ сжщото искахъ да кажа.

Бурмовъ: Думата не е за този законопроектъ,

но изобщо за всеки единъ законо-проектъ, който се внася; и азъ не хортувамъ, че нѣмамъ довѣрие къмъ Министра, и че той е внесълъ законо-проектъ безъ дозволенieto на Негово Височество. Но азъ казахъ, че трѣба да се държи Конституционна форма. Формата не е просто нѣщо; но много пѣти тя ни варди отъ погрѣшки. Сега не настоявамъ, да се облече този законо-проектъ въ тѣзи форма, която се дава на законопроектитѣ въ другитѣ държави, но обръщамъ вниманието на Нар. Събрание, щото, отъ сега нататѣкъ, всеки законо-проектъ, като се внася, да носи предписаната форма. Азъ желая да се произнесе Нар. Събрание въ този смислъ.

Стамболовъ: Това нѣщо е едно ново предложение, за което, ако щемъ да се разисква, трѣба 5 души да го поддържатъ. Друго ние не можемъ да даваме приказания на изпълнителната властъ, по кои форма трѣба да внасятъ законо-проектитѣ; това е тѣхна работа. А особено като се поднесе вече този законо-проектъ, то въпросътъ е неумѣстенъ. Прѣдъ всичко трѣба да се пита: има ли 5 души, които да поддържатъ това предложение на г-на Бурмова?

Савва Илиевъ: За внасяние законо-проекти въ Събранията има два случая въ Конституцията, които достатъчно и ясно опредѣляватъ тѣзи работа, и не трѣба никакъвъ въпросъ да се подига. Именно, казано е, че ако се внася законо-проектъ отъ Министерството, то може да се внесе съ Княжески указъ, това е първия случай. При втория случай тоже ясно е опредѣлено, че сѣки депутатъ може да внесе законо-проектъ, ако е подписанъ отъ $\frac{1}{4}$ часть на присѣдствующитѣ депутати. Слѣдователно, азъ не виждамъ никакво мѣсто за подигнатия въпросъ. Когато предложението законо-проектъ е подписанъ отъ $\frac{1}{4}$ часть отъ депутатитѣ, то той е съвсѣмъ законно влѣзълъ въ Народното Събрание.

Мин. Цанковъ: Азъ се чудя на г-на Бурмова, какъ постоянствува още на своето предложение, когато единъ отъ предговорившиятъ г-да му напомни, че Князътъ въ словото си е казалъ, че Министерството ще предлага законо-проектитѣ на разглеждане. Но какви сѣ тия законо-проекти? Министритѣ ще ги покажатъ на Народното Събрание. Слѣдователно, Князътъ е издалъ заповѣдь, а Министритѣ турятъ въ дѣйствиe неговата заповѣдь, върху каквито и да е законо-проекти. (Гласове: Изчерпано е!)

Предсѣдателъ: Исчерпанъ ли е този въпросъ? (Отъ другата страна; Не е исчерпанъ! (Бурмовъ иска да говори.) Ако искате да говорите трѣба 5 души да ви поддържатъ.

Бурмовъ: Не ми се вижда праведно, ако искате така; защото, азъ искамъ да кажа само нѣколко думи за освѣтление.

Предсѣдателъ: Ако искате да говорите върху това ново предложение, трѣба 5 души да ви поддържатъ. Трѣба да помниме, че сѣ станали двѣ предложения: едно, какъ се внасятъ законопроекти споредъ вашето мнѣние; а друго, за внасянието на общински законо-проектъ.

Бурмовъ: Именно за формата, по която трѣба да се внасятъ законо-проектитѣ ще говоря.

П. Станчовъ: Частни разговори не се допускатъ.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори още върху този предметъ? (Гласове: Не желаетъ).

Митр. Мелетий: Това не е предложение, но единъ въпросъ, който самъ по себе се ражда. То не е предложение, за него трѣба 5 души да го поддържатъ. Азъ имамъ да кажа това: Нар. Събрание да изтълкува този членъ, когото прочете г-нъ Савва Илиевъ, за да не ставатъ неспоразумѣния. Менѣ се чини, че само въ тоя случай депутатитѣ могатъ да предлагатъ нови законо-проекти, като се отхвърлятъ правителственитѣ.

Предсѣдателъ: Ако оставяме така, единъ въпросъ да ражда другъ, тогавъ могатъ да се раждатъ цѣла година. (Веселостъ). Това е ново предложение, направено отъ г-на Бурмова; зарадъ туй, желалъ бихъ, ако има 5 души нека го поддържатъ; инакъ, Нар. Събрание не може да се повръща на това предложение, (Стамболовъ иска дума).

Предсѣдателъ: Азъ не желалъ да дамъ на никого дума, ако се говори за предложението на г-на Бурмова.

Стамболовъ: Азъ имамъ едно ново предложение: Понеже г-нъ Бурмовъ иска да варди формата, азъ му забѣлѣжвамъ, че не може да стои на кореспондентската маса; но че трѣба да мине между депутатитѣ. (Веселостъ.)

Михайловскій: Появяватъ се въпроси, които затрудняватъ работата. Трѣба да се държимъ на първото предложение: Представи се единъ законопроектъ за общинитѣ; този законопроектъ да ли се приема за разглеждане или се отхвърля? — Това е главното, а всичко друго трѣба да оставимъ на страна. Това първо трѣба да рѣшимъ, а другитѣ въпроси трѣба да отхвърлимъ. Въпросътъ е: ще ли се предаде този законопроектъ на комисията, или ще почакаме додѣто дойде другъ проектъ? Азъ чухъ, че нѣма другъ проектъ но ако има, трѣба да се представи.

Връшлияновъ: Това, което говори г-нъ Министръ Цанковъ, че Народното Събрание трѣба да разгледа само единъ законо-проектъ по една работа, ми се чини, да не е право. Защото, Народното Събрание не може да отблъсне нито единъ законо-про-

ектъ, който се представя споредъ предписаний начинъ въ Събраниято. Ако се появятъ повече законо-проекти, то се разбира, ще се попита Народното Събрание, какво ще прави съ тѣхъ и чини ми се, че всички ще сми съгласни, да се даждъ на комисия, която ще ги разгледа и разсѣди, кой отъ тѣхъ заслужава повече внимание; и този, който се намѣри за най-удобенъ, за него и ще прави докладъ. Но не може да се постѣпва иначе; т. е. че като е внесенъ единъ законо-проектъ, то другитѣ, по сѣщата работа да се отблъскватъ. Това ще бѣде неправилностъ.

Кирковъ: Мнозина отъ депутатитѣ отъ Търновското Учредително Събрание ще си напомнятъ, че тамъ се внесе отъ страна на депутатитѣ съвсѣмъ новъ законо-проектъ отъ онзи, който представи Императорскій Комисаръ; и тия г-да ще помнятъ, че когато бѣше рѣчь за внасянето на проекта въ Събраниято, твърдѣ ясно биде опредѣлено, че Княжеска заповѣдъ не трѣба да става, като се внася единъ законо-проектъ отъ $\frac{1}{4}$ часть отъ прѣдставителитѣ. Отъ друга страна стана забѣлѣжка, че трѣба единъ законо-проектъ да се внася по рано отъ страна на правителството, прѣди да дойде другъ законо-проектъ отъ страна на Събраниято. Жално ми е, че нѣмами протоколи отъ тия засѣдания, които се правяха частно въ кѣщата; но азъ помня твърдѣ ясно, че не се изискваше, единъ правителственъ законо-проектъ да дойде по рано, а отъ Събраниято по късно, или ако единъ се яви, то другъ не може да стане. Ако е внесенъ единъ правителственъ законо-проектъ, то комисията частно може да каже, че има единъ внесенъ законо-проектъ, но нѣма още и другъ като контроленъ проектъ. Ако стане нужда, тогава комисията дава контра-проектъ, като внесе другъ. Заради туй, като се възбуди отъ г-на Расокова въпросъ за проектитѣ, които се внасятъ отъ Събраниято: да ли трѣба по Княжеска заповѣдъ да се внасятъ или не трѣба, — то азъ казвамъ, че не трѣба, защото, въ Конституцията има единъ параграфъ, който ясно опредѣлява това. И за това разсѣжденията, за продължаванieto на този въпросъ сж немѣстни. (Гласове: Исчерпано е).

Предсѣдателъ: За обяснение на онѣзи, които казватъ, че има два проекта, има да кажж нѣколко думи. Този проектъ може да е изработило предишното правителство; и за това въ Княжеското слово се споменува, че ще се представи. Но щомъ падна Министерството, падна и законопроекта, тогазъ ако има да се внася единъ законопроектъ, трѣба да бѣде подписанъ отъ $\frac{1}{4}$ отъ присѣдствующитѣ депутати. Сегашното правителство не зема на себе си да внася тоя законопроектъ отъ предишното Министерство, но може да се предаде на комисията, за да и служи

за освѣтление и за свѣденіе.

Стамболовъ: Щомъ единъ законопроектъ се внесе въ Събраниято, разбира се, че онѣзи, които го внасятъ искатъ да го защищаватъ. Ако правителството внесе единъ законопроектъ, то ще го защитава отъ своя страна; но ако Нар. Събрание има единъ законопроектъ, когото защитава, тогазъ, се разбира, че правителствения ще падне. А щомъ има единъ законопроектъ, когото никой не защитава, то не може да се внесе; и защо да се прочита, не мож да разберж. Ако искаме да добиемъ свѣденія за устройството на общинитѣ, то азъ мисля, че по практично е, да видимъ какъ се работи въ другитѣ държави, отъ колкото да глѣдаме, какъ е мислилъ единъ да го направи въ нашата държава. Азъ мисля, че всичкитѣ възбудени прѣспирни станаха нередовно и нѣмаше нужда да ставатъ. А колкото се касае до г-на предсѣдателя, който има да пази правилника на вътрѣшния редъ, напомнявамъ му чл. 5. (Чете го.) Тукъ единъ депутатъ заема мѣсто на корресподентския столъ и г-нъ предсѣдателъ не му е напомнилъ до сега, че трѣба да сѣдне на депутатския столъ.

Предсѣдателъ: Това сж дребни работи.

Стамболовъ: Дребни работи, а утрѣ може да сѣднж или азъ или другъ.

П. Станчовъ: Азъ поддържамъ това предложение на г-на Стамболова и не зная какъ г-да квесторитѣ на сж съгледали това.

Предсѣдателъ: Азъ желая да се прѣкрати; това е нищо. Азъ ще моля г-на, който е предложилъ този законопроектъ да ни каже: има ли още нѣщо да го допълни и кога ще бѣде пълненъ? — Премислете и това, да ли сега да го предадемъ на комисията или да го отложимъ за по сетнѣ.

Мин. Цанковъ: Азъ не мож да кажж, кога ще го свършж; останало е само едно малко отдѣление, т. е. бюджетътъ на общинитѣ. Азъ не мож да дамъ отговоръ, до кога ще направя това, защото имамъ много други работи. —

Грѣнчаровъ: Желателно е да се внесе напълно, защото половина не може да са разгледа.

Стамболовъ: При всичко това, че е подписанъ, трѣба да се прочете тогазъ, когато се свърши; и тогазъ да се избере една комисия. За сега трѣба да се отложи. (Гласове: исчерпано е.)

Предсѣдателъ Безъ бюджета проектътъ е непълненъ и по добрѣ е да се допълни и тогава да се предложи на Народното Събрание както предлага г-нъ Стамболовъ. Приема ли Нар. Събрание да се отложи додѣто се допълни и тогазъ да се прочете? (Приема се). Койго не приема да си дигне ржката (Никой не дигна). Слѣдователно, законопроектътъ е внесенъ. (Гласове: Не е внесенъ).

Недѣлковичъ: Законътъ казва: Всѣки

представителъ може да внесе въ Народното Събрание единъ законопроектъ, ако той е подписанъ отъ $\frac{1}{4}$ часть на членоветъ, а не да е предподписанъ. Тукъ има единъ законопроектъ, който не е свършенъ, и за това подписитъ ще бждатъ предиврѣмни.

Стамболовъ: Работата трѣба да бжде пълна, ппакъ, не може да се прочете и Народното Събрание не може да се произнесе; слѣдователно, за сега се отлага, защото не е свършенъ, и когато се свърши, ще го четемъ и може да се каже, че ще падне или ще се даде на комисията да го разгледа.

Предсѣдателъ: Има ли нѣкои да прави ново предложение? (Никой не се яви.) Ще се каже че нѣма.

II. Станчовъ: Има ново предложение: дали ще има утрѣ заседание?

Стамболовъ: Трѣба да се опредѣли, какъвъ проектъ ще разглеждами. Ето напиримѣръ този законопроектъ, за опълченцитъ който е внесенъ, трѣба да се разгледа, защото отъ него зависи съставянето на бюджета. Зарадъ туй, ако има предложение, да се внесе, за да не става така, както стана днесъ. Тѣй сѣщо трѣба да питамъ Правителството, кога ще се внесе законътъ за приемане на прѣселенцитъ; и още имамъ да питамъ нѣщо г-на Предсѣдателя на Мин. Съвѣтъ, именно за това, че въ България има чужди подданици на служба. Народното Събрание трѣба да знае, кои сж тѣ? Желалъ бихъ г-нъ Министръ да представи списъкъ за тия лица и ако има контрактъ, желателно би било да се представи.

Мин. Цанковъ: За да се покажатъ всички онѣзи лица, които сж на българска служба, а чужди подданици, Правителството не може да ги представи, до дѣто не се състави бюджетътъ. А както знаете, бюджета не може да се свърши, до дѣто се не свърши раздѣлението на територията. Щомъ се потвърди тоя законъ отъ Народното Събрание, тогава всѣки Министръ ще захване да приготвява бюджетътъ си, и тогазъ ще видимъ, колко и какви чужди подданици има на служба, за да можемъ да ги представимъ на Народното Събрание.

Предсѣдателъ: Счита ли се Народното Събрание задоволено съ отговорътъ на г-на Министра?

Цановъ: Менъ се чини, че думата бѣше само за ония, които сега сж на служба, а не за бждщитъ.

Стамболовъ: Ние знаемъ, че е било нужда за войската непрѣменно да се зематъ чужди подданици; а отъ друга страна, правителството е повикало други лица по различни други отдѣления въ управлението. Тѣ се напратъ тука и Министерството е било увѣрено, че Събранието ще потвърди тия хора за да бждтъ на българска служба. Азъ напмювамъ, че правителството нѣма право да прави нищо безъ

намѣрение, че това ще се одобри отъ Народното Събрание. Тогазъ Народното Събрание ако не одобри, какво ще прави Министерството? Какво ще прави, ако отъ една страна е направило контрактъ съ тѣхъ да бжде единъ на еди-коя служба, и да получава еди-каква заплата? Това отъ насъ зависи и за това Министерството е длъжно да представи списъкъ, а Събранието ще каже: едикого приемами и едикого не приемами.

Мин. Цанковъ: Азъ ви казвамъ, че Министерството за сега не може да знае, кои чужди подданици ще се приематъ и за напрѣдъ на служба. Когато се прегледа бюджетътъ, тогазъ ще се види, кои ще се приематъ; а които по напрѣдъ сж приети, Министерството не отговаря за тѣхъ. Всѣки Министръ, който приема чужди подданици, трѣба да отговаря, и ако съ нѣкого се е направило контрактъ, то за да бжде пълненъ, трѣба всѣкогаиъ да има единъ членъ, че ще се потвърди контрактътъ слѣдъ одобрението на Народното Събрание. Ако не е направилъ това Министрътъ, то той ще отговаря.

Стамболовъ: Именно това искаме да знаемъ: кои сж тѣзи чужди подданици, съ които е направено контрактъ устно или писмено, и трѣба да се обясни въпросътъ, какъ имъ се плаща, защото за суммата, която имъ се плаща, сж отговорни Министритъ, които сж ги повикали.

Бръшляновъ: Нашето Министерство може да прави сичко тогазъ, като е одобрено отъ народното представителство. Но има случаи, дѣто не може да чака одобрението на камарата. Заради туй то осжществява и само необходимо нужнитъ мѣрки, които споредъ конституцията трѣба да се представятъ въ първата сессия на Камарата, на одобрение. Понеже и приемането на чужди подданици е важенъ въпросъ, за това Министерството трѣба да представи списъкътъ на всички тия лица за да видимъ какъ отива тѣзъ работа.

Тодоровъ: Странни подданици сж се приемали на служба въ България, защото стана нужда; но моля г-на Стамболова да разясни за какви контракти говори?

Грънчаровъ: Трѣба да се изиска списъкъ за тия чужди подданици, не които за напрѣдъ ще останатъ, но за ония, които сж служили до сега, да знаемъ по какви условия сж служили, и какъ имъ се е плащало. За това мисля, че Министерството може да ни прѣдстави такъвъ списъкъ, за които до сега сж служили и какви условия сж имали.

Мин. Цанковъ: Искате списъкъ за ония, които сж служили до сега; но азъ ви казвамъ, че когато направимъ бюджетътъ, тогазъ ще рѣшимъ, кои ще земемъ за напрѣдъ, тогазъ ще искаме за тѣхъ позволение отъ Нар. Събрание; а прѣди това не може

нищо да стане. Ние трѣба по напредѣ да видимъ какъвъ бюджетъ имамъ и тогава можемъ да кажемъ че еди-кои лица ни трѣбать и еди-кои не трѣбать. А за сега не можемъ да кажемъ нито едното нито другото, Щомъ Нар. Събрание вотира законътъ за раздѣлението на територията, тогава слѣдъ 5 или 6 дена, бюджеттъ ще бѣде готовъ.

Стамболовъ: Слѣдъ тѣзи обяснения, мисля, че за сега не е нужно да продължаваме, а щото се касае до контрактитѣ, ний ще ги видимъ тогазъ, когато ги прѣдстави Министерството.

Предсѣдатель: И тѣй Събранието се счита задоволено. (Гласове: да). Имали нѣкои да направи нѣкое друго прѣдложение? (Гласове: нѣма.) Кога желаете да се съберемъ? (Гласове въ Петъкъ.)

П. Стайчовъ: Утрѣ имамъ работа, законопроектътъ за ополченцитѣ е готовъ.

Предсѣдатель: Утрѣ не може да се разгле-

жда, защото трѣба да се изучи. Трѣба да се съберемъ въ петъкъ; а ще попитамъ комисията, която разглежда законопроектътъ за територията, до кой денъ ще бѣде готова?

Стамболовъ: Отъ страна на комисията има да заявя на Събранието, че още не сме се съгласили колко окръжия трѣба да има въ България. Днесъ се направи едно рѣшение, но не е още окончателно. Като рѣшихми, че докладътъ трѣба или да се литографира или да се печата, то може само въ петъкъ да се прѣдстави.

Предсѣдатель: Сега нѣмами друга работа освѣнъ, ако иска Събранието да разглежда прошенията. (Гласове: Не желае?) Тогазъ, ще се съберемъ въ петъкъ за да разгледаме законопроектътъ за ополченцитѣ, а днесъ засѣданието се затваря.

Конецъ 4 часа и 35 мин. послѣ пладнѣ).

Предсѣдатель: *П. Р. Славейковъ.*

Подпредсѣдатели { *Д-ръ И. Брадель.*
Н. Сукнаровъ.

Секретари { *Ив. Даневъ*
Хр. Баларевъ
В. П. Золотовъ
К. Коевъ.

Управитель на стенографическото бюро А. Безеншекъ.